

10551

Dr. İrfan KARATUTLU
Kahramanmaraş Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda yer alan sorularımın TC. Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Mehmet ÖZHASEKİ tarafından Anayasa'nın 98'inci ile TBMM İçtüzüğü' nün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.15.03.2024

Saygılarımla.

Dr. İrfan KARATUTLU
Kahramanmaraş Milletvekili

Ülkemizin sanayi ve ekonomik kalkınmasında önemli bir rol oynayan tekstil ve boya terbiye sektörü, aynı zamanda çevresel etkileri bakımından kritik bir konumdadır. Özellikle, sanayi tesislerimizin şehir içerisinde yoğunlaşması çevresel açıdan bir dizi zorluğu beraberinde getirmektedir. Bahse konu sorunların başında, atık su oluşturan tesislerin kontrolsüz faaliyetleri ve yeterli arıtma tesislerinin olmaması gelmektedir. Bu durum, akarsu, baraj su havzaları ve yeraltı sularının kirlenmesine yol açmakta, yeraltı su seviyelerinde düşüşlere ve dolayısıyla deprem risklerinin artmasına neden olmaktadır. Bunun yanı sıra, şehir içindeki yağmur suyu toplama hatlarının yetersizliği, sel gibi afetlere yol açmakta ve bu durum, özellikle deprem bölgelerindeki şehirlerimiz için büyük bir tehdit oluşturmaktadır. Tesislerin üretim kapasitelerinin artmasıyla birlikte arıtma teknik kapasitelerinin ve teknoloji seviyelerinin yetersiz kalması da önemli bir sorundur.

Başta Kahramanmaraş olmak üzere sanayi bölgelerinde, tekstil üretim tesislerinin dağınık bir şekilde yayılması ve yeterli arıtma tesislerinin olmaması, çevresel sorunları daha da artırmaktadır. Bu tesislerin Avrupa Birliği müktesebatı ile diğer kriterlere uygun kimyasal maddeler ve boyalar kullanması, çevresel standartlara uyum açısından önem taşımaktadır. Yeraltı su rezervlerinin korunması ve sürdürülebilir kullanımı, tekstil sektörünün su ihtiyacını karşılamak için elzemdir. Bu bağlamda, yeraltı su rezervlerinin, su kalite ölçümlerinin ve su seviyelerinin düzenli olarak ölçülmesi ve bu ölçümlerin şeffaf bir şekilde yapılması gerekmektedir. Bu sorunların çözümüne yönelik olarak alınacak tedbirler ve uygulanacak yaptırımlar, sürdürülebilirliğin sağlanması ve geleceğimizin korunması açısından büyük öneme sahiptir. Söz konusu nedenle, , sanayi tesislerinin çevresel etki değerlendirmelerinin titizlikle yapılması, çevre mevzuatına uygun çalışmaların teşvik edilmesi ve gerekli denetimlerin etkin bir şekilde yürütülmesi, sorumluluk sahibi kurumların öncelikli görevleri arasında yer almalıdır.

10551

Dr. İrfan KARATUTLU
Kahramanmaraş Milletvekili

Bu bağlamda,

- 1) Birçoğu şehir içerisinde kümelenmiş ve artık şehri çevresel açıdan tehdit eden sanayi tesislerinin (entegre tekstil ve tekstil boya apre tesisleri) altyapı ihtiyaçlarının temin ve tedarik edilerek daha planlı olarak üretim çalışmalarının sürdürülmesi için kurulan küçük sanayi siteleri ve organize sanayi bölgelerinin neredeyse tamamında atık su oluşturan tesislerin kurulmaması istenmektedir. Tali çözüm olarak ıslah organize sanayi bölgesi oluşturularak sorunlar ötelenmektedir. Bu konunun çözümüne ilişkin bakanlığınızın bir çalışması bulunmakta mıdır?
- 2) Entegre tekstil ve boya terbiye üretim tesislerinden kaynaklı atık suların yeterli miktarda arıtılmadan veya saat özelinde arıtma tesislerinin durdurularak arıtmadan doğaya deşarj edilmesi sonucu akarsu, baraj su havzaları, yeraltı suları kirletilmektedir. Bu konu ile ilgili kanun ve yönetmelikler çerçevesinde yaptırımlar uygulanmakta mıdır? Son beş yılda toplam kaç tesise yaptırım uygulanmıştır?
- 3) Entegre tekstil ve boya terbiye üretim tesisleri yoğun su kullanımı neticesinde yeraltı su seviyesinde yaşanan düşüşler hem deprem konusunda ciddi riskler oluştururken aynı zamanda geleceğimizi tehdit etmektedir. Bu konu ile ilgili tedbirler alınmış mıdır, alınmadıysa alınacak mıdır?
- 4) Şehir içinde yağmur suyu toplama hatlarının yetersiz olmasından kaynaklı yerüstüne gelecek suların şehir merkezine sel olarak zarar vermektedir. Depremi yaşamış ilimizde yeni planlamalarda bu konu ile ilgili ne gibi çözümler düşünülmektedir?
- 5) Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü denetim personellerinin entegre tekstil, boya terbiye üretim tesislerine yapacağı arıtma ve emisyon kontrolleri öncesi denetim yapılacak tesislere bilgi verilmekte midir?
- 6) Entegre tekstil ve boya terbiye tesislerinin birçoğunda usulen arıtma bulunduğu, entegre tekstil ve boya terbiye tesislerinin zaman içerisinde üretim kapasiteleri artışları sebebiyle arıtma teknik kapasitelerinin ve teknoloji seviyesinin yetersiz olduğu bilinmektedir. Bu konu ile ilgili tedbir ve çözümünüz ne durumdadır?
- 7) Kahramanmaraş ili Gaziantep, Adana ve Kayseri yolunda gelişen tekstil üretim tesisleri son dönemde Erkenez Organize Sanayi Bölgesi çatısı altında toparlanmıştır. İlgili tesisler dağınık bir şekilde yayılmıştır. En az üç adet genel arıtma tesisi yatırımı yapılması gerekmektedir. Fabrikaların arıtmalarından sonra bakanlığınızın yatırım planında yer almakta mıdır? İlgili tesislerin yatırım planlaması için kirletici etkisi olan entegre tekstil ve boya terbiye tesislerinin yatırıma maddi katılımı sağlanacak mıdır?

10551

Dr. İrfan KARATUTLU
Kahramanmaraş Milletvekili

- 8) Tekstil terbiye tesislerinde kullanılan kimyasal maddelerin, boyaların AB ve diğer kriterlere uygunluk kontrolleri yapılmakta mıdır?
- 9) Tekstil boya terbiye ve entegre tekstil üretim tesisleri proسته kullanacağı su ihtiyaçlarını yeraltı kuyularından sağlamaktadır. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından yeraltı su rezervleri, su kalite ölçümleri ve su seviyeleri hangi sıklıkla ölçülmektedir ve ölçümler şeffaf bir şekilde yapılmakta mıdır? Yapılıyorsa, bu değerler periyodik olarak tespit edilip şeffaf bir şekilde yerel yönetimlerle beraber hangi sıklıkla, hangi yöntemle halk ve sektör temsilcileri ile paylaşımı yapılmaktadır?
- 10) Entegre tekstil ve boya terbiye tesislerinin yeraltı kaynaklarından temin ettikleri sular sayaç yardımı ile ölçülüp kullanım bedelleri tahakkuk ettirilmekte midir?
- 11) İlimiz kısmen Ceyhan Havzasında, kısmen Fırat Havzasında yer almaktadır. Önemli akarsu ve doğal su kaynaklarına sahip olan ilimiz, aynı zamanda Gaziantep ilinin büyük bir kısmının su ihtiyacını sağlamaktadır. Gaziantep, ülkemizin batısının güneydoğu kırsalından kaynaklanan göçü önemli ölçüde engellemektedir. İlimizde sektörün bu yönde etki analizleri bakanlığımızca yapılmakta mıdır?
- 12) Maraş'taki bütün entegre tekstil ve boya terbiye tesisleri akşam saat 17.00'den sonra arıtma tesislerini çalıştırmamakta ve bu tesislerin yoğun olduğu yerlerde çevreyi rahatsız edecek ciddi sorunlar olmaktadır. Son beş yıl içinde çevre kirliliği ile alakalı çevre il müdürlüğü ne kadar cezai işlem ya da ne kadar kapatma cezası vermiştir?
- 13) Entegre tekstil ve boya terbiye tesislerinde giren su miktarı ile çıkan su miktarı arasında ne kadar fark vardır? Bunu kontrol eden bir mekanizma var mıdır?
- 14) 1980 yılından itibaren yıllarca niteliksiz göçe maruz kalan Adana ve Mersin ilinin yaşadığı sorunlar, ilgili şehirlerde özellikle tekstil yatırımı teşvik kapsamında çıkarılması ile oluşan üretim boşluğu, o günlerde sanayi kenti olmayan ilimiz tarafından değerlendirilerek tekstil sektörü ilimizde kontrolsüz vahşi yöntemlerle büyümüştür. Periyodik olarak depreme maruz kalan ilimizin il merkezi nüfusunun 500 binin üzerine çıkması ile zemin sorunu yaşanan bölgelere ya da birinci sınıf tarım arazilerinde sanayileşme ve sanayileşmeye bağlı şehirleşmenin oluşacağı aşıkardır. Çevre düzen planlarının il merkezi nüfusunun ilçelerimize de çevresel ve sosyal sorunlar oluşturmada Adana ve Mersin ilinde geçmişte yapıldığı gibi, devletimiz tarafından planlı ve kontrollü bir şekilde sektör dönüşümü yapılması bakanlığınız gündeminde midir?

1055/

Dr. İrfan KARATUTLU
Kahramanmaraş Milletvekili

- 15) Maksimum ölçeğe ulaşmış entegre tekstil tesislerinin bazılarının arıtma sistemleri mevzuatlara uygun çalışmakta mıdır? Kurumunuz denetimleri öncesi kimi entegre tekstil tesislerine denetim öncesi bilgiler verilmekte midir? KOBİ ölçeğinde faaliyet göstermeye çalışan tekstil boya terbiye tesislerine çevre mevzuatını yürütücüsü ya da kurum görüşü veren kurumlarımıza etki etmek suretiyle mobbing uygulanmakta mıdır?
- 16) Maksimum ölçeğe ulaşmış entegre tekstil tesisi çalışanlarına bakanlığınız tarafından çevre eğitimleri verilmekte midir?
- 17) Kahramanmaraş'ta tekstil sektörü içi görüşmelerde "Bu kadar az bir yatırımla büyük para kazanacağımız başka bir iş var mı?" diye alternatif iş kollarına yıllardır yönelmemesinin, ilimiz çalışan insan kaynağı kalitesini artırma çabası olmayışının iktisadi ve sosyal kayıpları ÇED proje tanıtım ve ÇED dosyaları incelenirken analiz edilmekte midir?
- 18) Çevresel etki değerlendirme dosyaları incelenirken ülkemizin yakın dönem tarihinin en önemli projesi olan Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP) yatırımları neticesinde ilgili illerde pamuk üretimi ve çırçır üretim tesisi yatırımları hızla artarak ilimizdeki tekstil tesislerinin önemli hammadde sağlayıcı durumuna gelinmiştir. Sektörün çevre ve çevreci tesis hüviyetinde olmamaları, sektörde faaliyette bulunan birçok önder işletme sahibinin yerel oligarşiye ve feodaliteye meyilli oluşu ve entelektüel sanayici bilincinde olmayışı, dünyada faaliyette bulunan önemli tekstil giyim markalarının ilimizden alımları kesmelerine neden olmuştur. Tesisleri izlerken ve yeni tesis izinlerinde bu konuyu irdelemeyi bakanlığınız düşünmekte midir?
- 19) İlimizin yaşadığı deprem ve depremin tekrar edeceğini bütün milletimizce bilinmektedir. Mümbit arazilerde ve su kaynakları üzerinde kurulu bulunan ilimizin niteliği KOBİ şehrine ve ilim şehrine dönüştürülmesi aşikardır. Bu dönüşüm sürecinde devletimizin rol alması bekleniyor mu?